

De Kinderdirecteur

Inhoud

Voorwoord	4
Enquete deelnemers	8
Interview 'Houd goed contact met ouders en gebruik hun kritische blik'	10
Enquete deelnemers	14
Interview Toekomst van het primair onderwijs	16
Enquete deelnemers	20
Interview 'De kunst is om je niet te verschuilen achter praktische problemen'	22
Enquete deelnemers	26
Interview 'We hebben meer helden nodig in het onderwijs'	28
Enquete deelnemers	32
Interview 'Ruimte en klimaat, daar begint het allemaal mee'	34

Colofon

Tekst
Opmaak

© 2018, AFAS Software
Veurinc
fwd concept

Voorwoord

Beste lezer,

Allereerst: dank voor je interesse in dit boekje! Je leest hierin verhalen van specialisten en collega's uit jouw branche. En je vindt er de ideeën van de allergrootste experts in het onderwijs: de kinderen zelf. Zij geven praktische tips waar je meteen al mee aan de slag kunt.

Klaar voor de toekomst

Wij merken dat er in het onderwijs veel gesproken wordt over de toekomst van het vak. En dus ook over technologische en economische ontwikkelingen. Die stellen je voor keuzes: welke stappen moet je nemen? En wanneer? Zijn hardlopers doodlopers, of kun je maar het beste het voortouw nemen? Hoe ver ga je met consumentisme in het onderwijs? Lastige vragen – ook omdat het antwoord natuurlijk van organisatie tot organisatie kan verschillen.

Als kinderen de baas zouden zijn

Als marktleiders in het onderwijs, vinden we dat we meer moeten zijn dan 'alleen maar' softwareleverancier. We willen je inspireren beter te ondernemen.

Eerder in 2018 deden we al representatief brancheonderzoek onder onderwijsprofessionals. De uitkomsten hebben we nu verder uitgediept én naar de praktijk vertaald door aan kinderen te vragen: "Wat zou jij doen als jij directeur was van jouw school?"

Het resultaat is dit boekje met vijf thema's. Deze zijn volgens ons de belangrijkste van de komende jaren. Met *De Kinderdirecteur* kan jij de toekomst met nóg meer vertrouwen tegemoet treden.

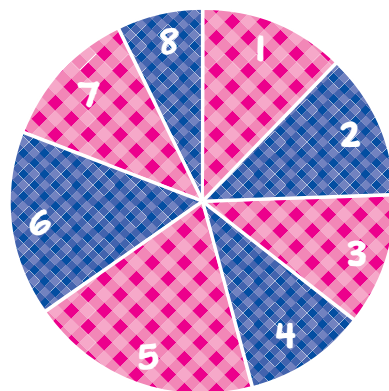
Verder praten?

Heb je inspiratie gevonden in dit boek? Of vooral vragen opgedaan? Wil je verder praten over de onderzoeksresultaten? Sparren over de toekomst? Of mis je een onderwerp, en denk je: daar had je mij voor moeten bellen? We horen het graag!

Enquete **deelnemers**

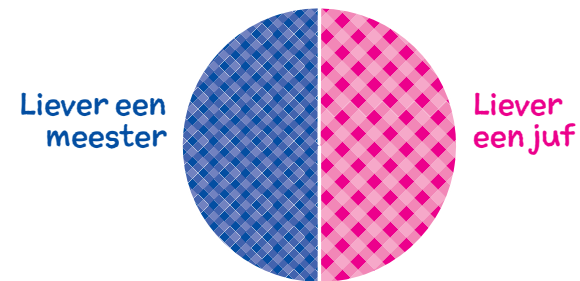

In welke groep zit je?

Wie heb je liever voor de klas? Een meester of juf?

Waarom?

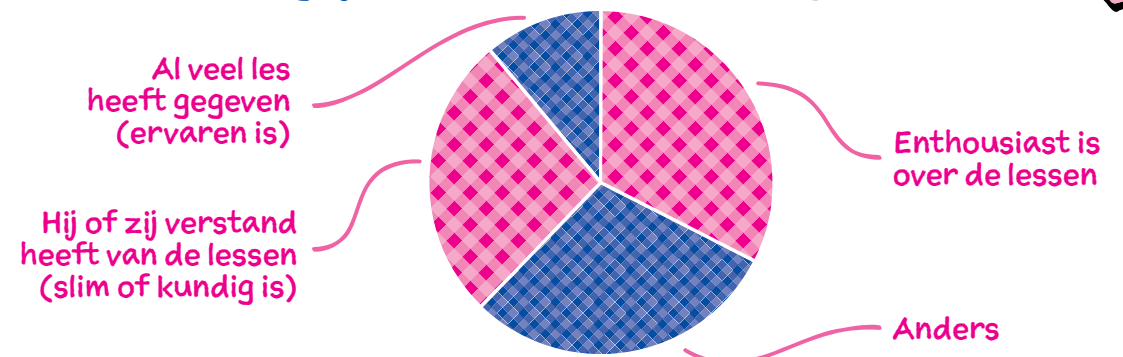

beter
fijn
aardiger
boos
best
drukker
anders
actiever
cool
foutjes
energie
duidelijk
dommer
creatief
chiller
belangrijk
allebei
afwisseling

'Een juf die weet
wanneer kinderen
verdrietig zijn,

'Een juf die weet
wanneer kinderen
verdrietig zijn,
ook al kan je dit
niet goed zien aan
de buitenkant.'

Als ik een meester of juf zou mogen kiezen, vind ik het belangrijk dat

Stel dat jij jouw meester of juf helemaal zelf mag bedenken, beschrijf hem of haar dan eens? (Denk hierbij niet alleen aan hoe hij of zij er uit ziet, maar ook hoe hij of zij is of doet)

behulpzaam boos blond
buitenspelen dansen consequent complimentjes betrouwbaar actief blij
crea bril
aardig
brillette
belangstelling clown
billen cool
begrijpt creatief betrokken chill
blauw bruin

Interview: 'Houd **goed contact** met ouders en **gebruik hun kritische blik**'

Ouders zijn mondiger geworden en hebben eigen ideeën over hoe onderwijs eruit hoort te zien. Dat verhoogt de druk op de school en de leerkrachten. Hoe ga je daarmee om? Hoe kun je er zelfs de vruchten van plukken?

Monique van Zoelen is 15 jaar leerkracht in het basisonderwijs en werkt in haar eigen praktijk Lessons4you als coach, remedial teacher en huiswerkbegeleider: 'In het huidige onderwijs willen ouders meer hulp of uitdaging voor hun kind, maar de leerkracht heeft daar geen tijd voor.'

Wat willen ouders?

'Van de meeste kinderen werken beide ouders, dus veel kinderen gaan naar de voorschoolse opvang, naar school en naar de naschoolse opvang. Zo zitten ze de hele dag op school. Als een kind dan nog thuiskomt met vragen over huiswerk, hebben veel ouders zo iets van: dat hoor je op school te leren. Daarnaast wordt op de basisschool bepaald welk middelbaar en, in grote mate, welk hoger onderwijs het kind gaat volgen. Ouders voelen dat het hier moet gebeuren, omdat je na de basisschool vast zit in een bepaald spoor in het vervolgonderwijs.'

Hebben zij dan niet een beetje gelijk?

'Volgens mij losten ouders vroeger meer dingen samen op met hun kind. Nu kloppen ouders aan bij de leerkracht of bij mijn praktijk als hun kind vastloopt. De leerkracht heeft er alleen geen tijd voor, want die heeft al overvolle werkweken! De overheid voert de druk op, want elke leerling moet gepersonaliseerd les krijgen. Als dat lukt, komen de kinderen niet met zoveel huiswerk thuis. Dus er moet meer geld in het onderwijs geïnvesteerd worden, zodat leerkrachten nog beter kunnen differentiëren en alle leerlingen de aandacht krijgen die ze nodig hebben.'

Wat kan je als school doen met mondige ouders?

‘Het begint met goed contact met ouders. Daar kan je veel kritiek denk ik mee voorkomen. Eigenlijk is het vreemd dat je ouders alleen over de visie en het beleid van de school spreekt als ze zich aan het oriënteren zijn op een school. Vervolgens spreek je ouders vaak alleen nog op een 10-minutengesprek. En dan gaat het over hun kind. Scholen kunnen de medezeggenschapsraad en de ouderraad inzetten om erachter te komen wat er speelt bij ouders en samen met hen praten over ontwikkelingen en keuzes van de school. Ouders worden vaak wel op de hoogte gebracht, maar dan weet je nog niet wat er speelt en hoe ouders denken over deze veranderingen.’

Hoe kom je daar dan achter?

‘De mr of or kan thema-avonden organiseren waarop ouders kunnen meepraten over nieuwe ontwikkelingen of nieuwe beleidsvoorstellen van de school. Daar heb je als school zelf ook wat aan. En op die manier houd je korte lijntjes met de ouders en maak je gebruik van hun kritische blik. En je belast de leerkrachten niet met nog meer extra werk.’

Leerkrachten krijgen wel het meest te maken met kritiek

‘Vroeger hadden ouders meer ontzag voor de leerkracht en de school-directeur. Tegenwoordig zijn ze mondiger en willen ze ook meepraten over de ontwikkeling van hun kind. Het vraagt om een andere manier van communiceren. Nu de meeste kinderen in het reguliere onderwijs terechtkomen, zitten leerlingen met allerlei labels als ADHD, beelddenker of Autisme Spectrum Stoornis bij elkaar in de klas. Als leerkracht moet je haast expert zijn op al die gebieden.’

Hoe bereid je jonge docenten daar op voor?

‘Op alle scholen binnen de organisatie waar ik werk, worden beginnende leerkrachten drie jaar lang begeleid door een team van ervaren leerkrachten en specialisten. In die drie jaar word je gecoacht in het lesgeven door bijvoorbeeld samen filmopnames van je les te bekijken. Dat is heel waardevol. In dit traject zit ook een cursus over communiceren met ouders. Ervaren collega's hebben deze gesprekken al vaak gevoerd, dus die kunnen hun beginnende collega's hier goed op voorbereiden.’

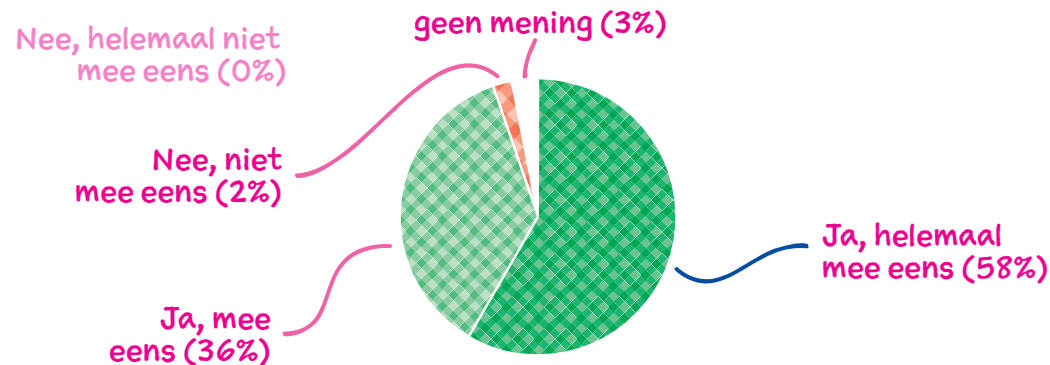
Zijn de ouders dan tevreden?

‘Er wordt tegenwoordig absurd veel gevraagd van zowel leerkrachten als leerlingen. De klassen blijven even groot, maar de groepen worden steeds diverser. De middenmoot wordt vaak goed bediend, maar heel slimme kinderen vervelen zich, terwijl de leerlingen die niet goed mee kunnen komen, extra werk mee naar huis moeten nemen. Hierdoor wordt er dus ook meer van ouders gevraagd. En dat is dus het probleem: leerkrachten hebben niet genoeg tijd en ouders willen juist dat hun kind meer hulp of uitdaging krijgt op school. Door goed met de ouders te communiceren, is voor hen in ieder geval duidelijk waar een school tegenaan loopt en waarom bepaalde keuzes worden gemaakt.’

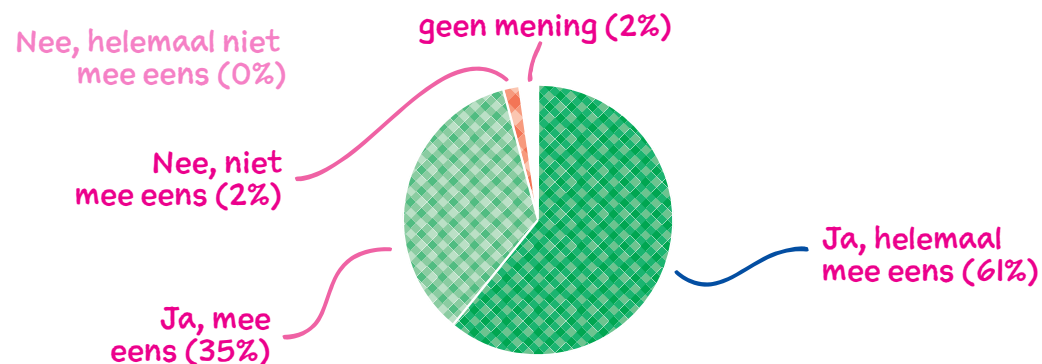

Enquete deelnemers

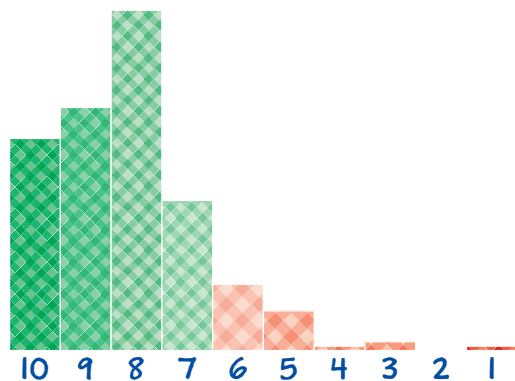
Ik vind dat mijn juf of meester verstand heeft van de lessen

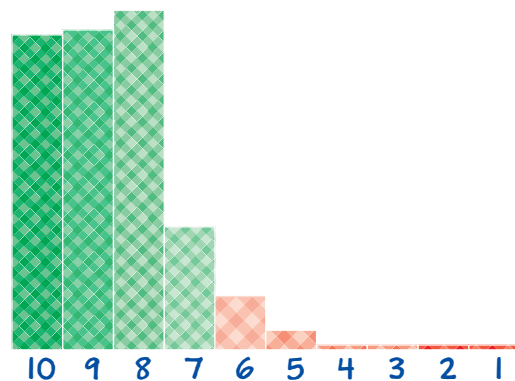
Ik vind dat mijn juf of meester plezier heeft in het werk

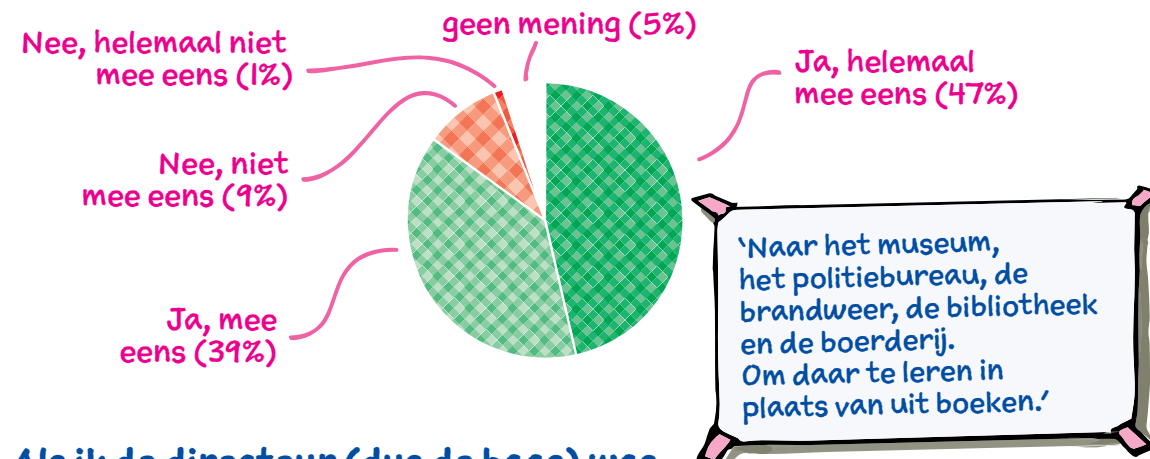
Welk cijfer geef jij de lessen op school als je kijkt naar hoe leuk ze zijn?

Welk cijfer geef jij de lessen op school als je kijkt naar hoe leerzaam ze zijn?

Ik vind de afwisseling tussen leren en spelen goed!

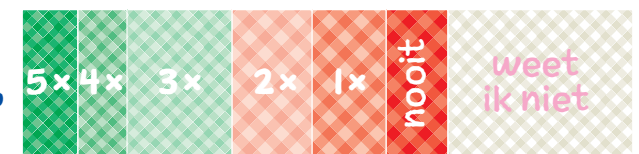

'Naar het museum, het politiebureau, de brandweer, de bibliotheek en de boerderij. Om daar te leren in plaats van uit boeken.'

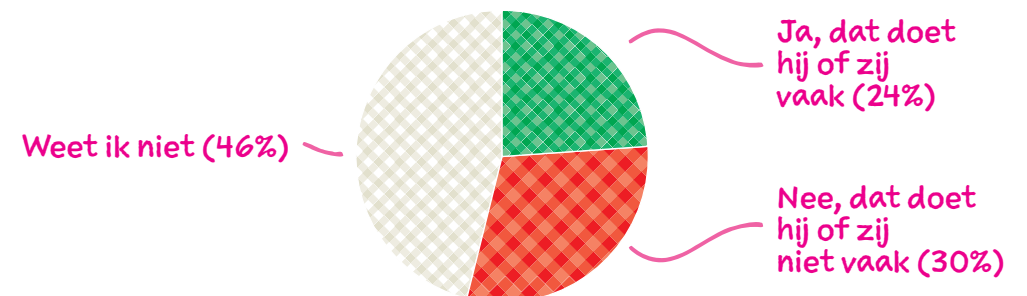
Als ik de directeur (dus de baas) was dan zou een schooldag er als volgt uit zien:

Hoe vaak wordt er aan jou gevraagd wat je vindt van de school en de lessen? x per jaar

Neemt jouw meester of juf vaak nakijkwerk mee naar huis?

Interview: **Toekomst** van het **primair** **onderwijs**

De toekomst is niet te voorspellen. Ook die van het onderwijs niet. Toch zijn er ontwikkelingen zichtbaar die duidelijk van betekenis zijn voor het leren. Daarom moet het onderwijs op de schop, vinden bestuurder Sylvia Veltmaat en leerkracht Ilse Cornielje van Stichting Fluvius. Op naar primair onderwijs dat veel opener is, meer oog heeft voor de maatschappij en meer inzet op digitale geletterdheid.

Natuurlijk is het belangrijk dat scholen aandacht hebben voor ICT. Ze moeten alleen niet de illusie hebben dat ze hun leerlingen kunnen leren hoe die ermee om moeten gaan. Cornielje: 'Je loopt eigenlijk altijd achter de feiten aan. De ontwikkelingen gaan extreem snel, dat kun je als school niet bijhouden. Wij hebben hier een computer met een muis. Dat snappen de kleuters niet. Die gaan allemaal met hun vingers over het scherm swipen, omdat dat is waar zij mee opgegroeid zijn.'

Bronnen leren inschatten

Veltmaat: 'Het bedienen van die apparaten, dat leren kinderen vanzelf wel. Waar het onderwijs zich op moet focussen, is de digitale geletterdheid. Dat betekent: informatie leren trechteren en filteren, leren inschatten welke bronnen te vertrouwen zijn, wat fake is, wat academisch is. Informatievaardigheid, eigenlijk. Dat is net zo belangrijk als lezen, schrijven of rekenen. Uit onderzoek blijkt ook dat iemand van 18 tegenwoordig vaak al net zoveel data en informatie te verwerken heeft gekregen als iemand van 90.'

De ruimte om echt in te zetten op die digitale geletterdheid, is er nu bijna niet. Veltmaat: 'Om die te creëren, moeten we ons bij andere vakken veel meer focussen op wat echt moet. De methodes die uitgeverijen nu aanbieden, zijn vaak veel te uitgebreid. Zo'n 40% heeft niets te maken met de echte doelen, de dingen die kinderen moeten kunnen voor de overstap naar het VO. Als we ze zo efficiënt en effectief mogelijk naar die doelen toe kunnen leiden, kunnen we de rest van de tijd anders invullen.'

Kuikens in de klas

Meer ruimte voor digitale geletterdheid dus, maar ook om de verbinding te zoeken met de maatschappij. Veltmaat: 'Scholen zijn nu best gesloten systemen. Terwijl de maatschappij steeds sneller verandert. Daar zul je iets mee moeten. Kinderen van nu hebben in hun leven niet meer vijf verschillende banen, maar vijf verschillende carrières. Daarom moeten we ze eerder met veel meer dingen laten kennis maken. En moeten we ze niet alleen kennis en kunde bij brengen, maar moeten we ze ook echt leren leren. Dat moeten ze immers hun hele leven blijven doen.'

En bij dat leren leren, hoort volgens Cornielje ook leren voor het leven. 'Kritisch denken, zelfreflectie, omgaan met mensen en tegenslagen: allemaal zaken die alleen goed bekliven als je ze jong leert. Vroeger was dat een taak voor opvoeders, maar steeds meer ouders werken allebei. Dat moet je als school dus op zien te pakken.'

Daarnaast zie je dat het een het ander verdringt. Als we nu een project doen waarbij we eieren uitbroeden in de klas, hoef ik niemand meer uit te leggen hoe lang dat duurt of wat de kuikens eten. Dat hebben ze in no time bij elkaar gegoogled. Maar die opgezochte informatie kritisch bekijken, dat is een ander verhaal.'

Ruimte en durf

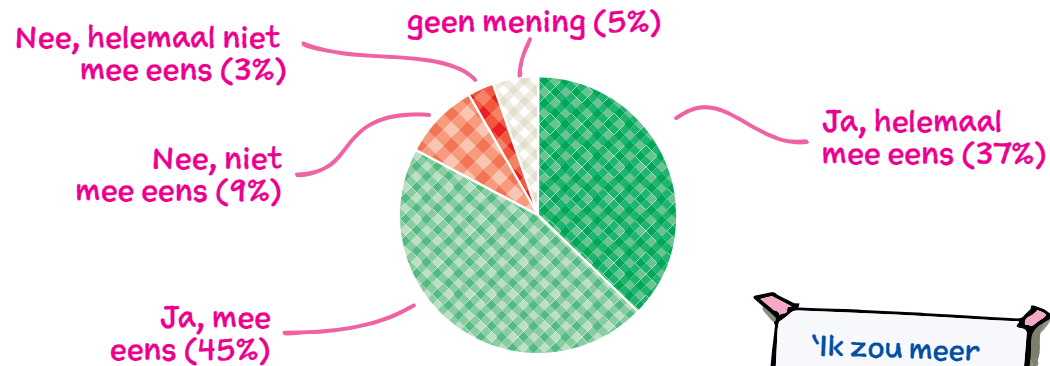
Efficiënter overdragen wat moet, meer ruimte voor digitale geletterdheid, meer verbinding met de maatschappij en meer ruimte voor persoonlijke ontwikkeling. Dat zijn geen zaken die van de ene op de andere dag geregeld zijn. Veltmaat: 'Er zijn in de kern twee randvoorwaarden. De eerste is bekostiging. De financiële situatie is nijpender dan veel mensen denken, vrees ik. We zijn schaarste aan het verdelen in het onderwijs, en dat is geen voedingsbodem voor innovatie. En de tweede randvoorwaarde is dat we leraren weer ruimte geven voor hun vak. Zodat ze niet alleen maar onderwijs hoeven uit te voeren, maar er ook weer over na kunnen denken. Zij weten immers wat er toe doet bij het leren van dat ene kind of die ene groep kinderen. Dat kan in veel vormen, maar er moet ruimte zijn voor evalueren en ontwikkelen en het maken van fouten. Die ruimte voelen leraren nu te vaak niet.'

Cornielje: 'En zelfs als ze die ruimte wel voelen, durven veel leraren hem nog niet te pakken, denk ik. Experimenteren moet je leren. Zelf kom ik uit het bedrijfsleven, en ben ik niet bang om door te pakken, of dingen eens heel anders te doen. Met ruggensteun van mijn directeur experimenteer ik dus ook voor mijn collega's. Dat begon met het weggelaten van de lesmethodes, en weer uit te gaan van de doelen. Mijn instructies zijn nu veel korter, en ik ben veel meer in gesprek met leerlingen. Het is meer coachen en begeleiden en stimuleren, dan werk nakijken. En ja, dat is spannend. En ja, de kinderen moesten er ook aan wennen. Maar we halen de doelen wel. En ze leren nu veel meer dan alleen wat er in de methodes staat.'

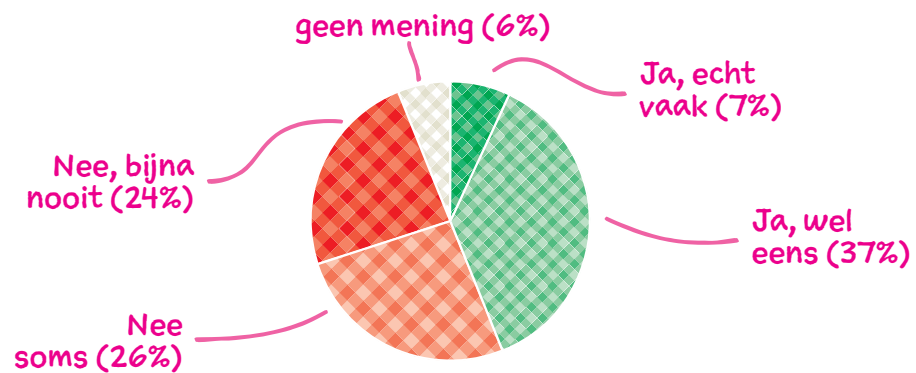
Enquete **deelnemers**

Ik vind mijn meester of juf handig met de computer

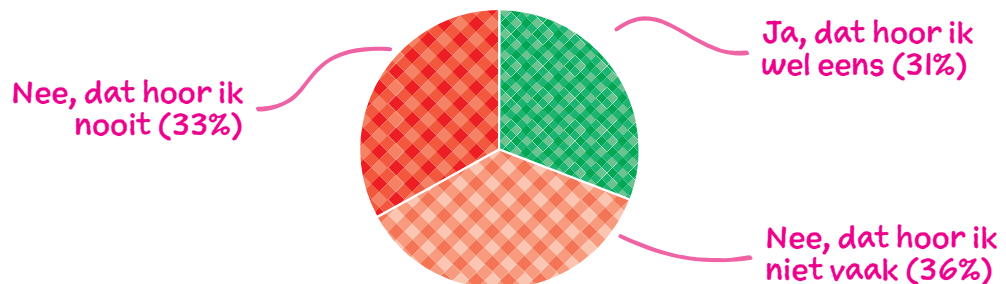

'Ik zou meer meesters aannemen zodat de klassen niet zo vol zijn.'

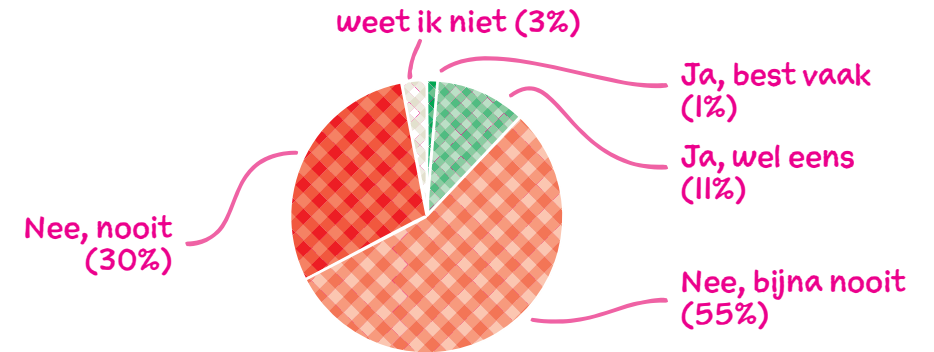
Is jouw meester of juf vaak met andere dingen bezig tijdens de les?
(Bijvoorbeeld achter de computer)

Hoor jij jouw meester of juf wel eens klagen dat hij of zij druk is?

Is jouw meester of juf vaak ziek?

Als ik de directeur was en ik zou wat moeten doen om het mijn meester of juf makkelijker te maken dan zou ik:

geven minder laten klus juf kinderen

extra computer zorgen kijken hoeft nakijken dag tijd werk helpen werken robot juffen groep klassen pauze school zodat lessen meester

dingen maken

Als je een toets of proefwerk maakt, hoe gebeurt dit dan?

Interview: 'De **kunst** is om je niet te verschuilen achter **praktische problemen**'

Je zou het in tijden van hoge werkdruk en personele krapte bijna vergeten: de kwaliteit van het onderwijs. Toch kun je daar prima aan werken. Ook nu. Stefan Gijsbertsen is bovenschools directeur van primair Christelijk Onderwijs Hoogeveen, met kwaliteit in zijn portefeuille. Hij vertelt over de juiste mensen vinden én nog beter maken: 'Uiteindelijk gaat het om een professionele cultuur, waarin je elkaar feedback geeft en van elkaar leert.'

Wat is eigenlijk kwaliteit van onderwijs?

'Dat is heel praktisch. Kwaliteit begint bij het contact tussen de leerkracht en de leerling. Dát wil je zo goed mogelijk hebben. Dat een leerkracht de leerling ziet en kent, dat hij wil doorgronden wat de leerling nodig heeft en daar een goed aanbod op afstemt. Op microniveau is dat wat je wilt. Alles wat er verder gebeurt in de organisatie moet dat dus ook als doel hebben.'

Hoezo heeft de organisatie daarmee te maken?

'De tijd dat je als docent de deur van je lokaal dicht deed en gewoon je eigen ding deed, is al lang voorbij. De onderwijswereld is zo in verandering, ouders zijn steeds mondiger, de ondersteuningsvraag van leerlingen wordt steeds complexer, dat kun je allemaal niet meer in je eentje bolwerken. Je hebt je collega's nodig om van elkaar te leren, elkaar op weg te helpen. Op die manier samen werken aan kwaliteit, noem ik een professionele cultuur.'

En zo'n professionele cultuur ontstaat niet vanzelf neem ik aan

'Nee, daar heeft de schoolleider een sleutelrol in. Die heeft anders dan de leerkrachten de tijd om er structureel mee bezig te zijn. Toen ik zelf schoolleider was, zei een ouder tegen me: 'Het enige dat jij moet doen is het gedrag van leerkrachten positief beïnvloeden.' En daar komt het inderdaad op neer. Dat je met je team afsprekt waar een professionele cultuur op jouw school uit bestaat en die cultuur voorleeft en mensen er ook op aanspreekt. Maakt iemand in een vergadering een venijnige opmerking? Dan meteen vragen: wat zeg je nu? Wat bedoel je? Of na de vergadering met diegene in gesprek gaan.'

Klinkt goed, maar vooralsnog is de eerste kwestie dat er überhaupt mensen voor de klas staan

'Dat heeft te maken met ambitie. Natuurlijk moet je een bepaalde realiteitszin hebben. De dag waarop je kinderen naar huis moet sturen omdat er geen vervanging is, is niet de dag om nog eens leuk te beginnen over feedback. Tegelijkertijd is de kunst om je niet te verschuilen achter praktische problemen als werkdruk en geld. Die ontslaan je niet van je persoonlijke missie om het beste in jezelf naar boven te halen. Het begint met de constatering dat er twee zaken spelen: we willen een professionele cultuur ontwikkelen en daarnaast zijn er praktische problemen die we willen oplossen. Het gaat erom dat collega's die twee niet gaan verbinden, alsof je eerst de praktische problemen moet oplossen voordat je elkaar positieve feedback kunt geven.'

Er is een lerarentekort. Waar haal je de goede mensen vandaan?

'Da's niet eenvoudig. In algemene zin kun je je afvragen of de huidige PABO helemaal biedt wat nodig is met het enorm hoge ambitieniveau dat we met ons onderwijs hebben en de maatschappelijke vraag die verandert. Maar dat is een kwestie van jaren. Wij kijken nu vooral naar het werving- en selectieproces. Dat doen we minder met klassieke vacatures en meer met netwerkgesprekken. Laagdrempelig, zodat we met een potentiële kandidaat kunnen verkennen of werken bij ons iets voor hem is.'

Heb je dan helemaal geen vacatures meer?

'Jawel, maar daarmee wachten we niet tot juli, want dan ben je eigenlijk al te laat. We kijken veel eerder in het jaar verenigingsniveau naar hoeveel vacatures we verwachten. Daar nemen we 80 procent van – meestal komt het daarop uit – en dat zetten we uit aan vacatures. Mensen solliciteren dan op een baan bij de vereniging, niet op een baan bij een specifieke school. Verderop in het jaar maken we dan concreet welke functies er zijn, en verdelen we de nieuwe medewerkers in overleg over de functies. Dat heeft bovendien als voordeel dat je talenten beter kunt verdelen. Op die manier werk je ook op het niveau van teamsamenstelling aan kwaliteit.'

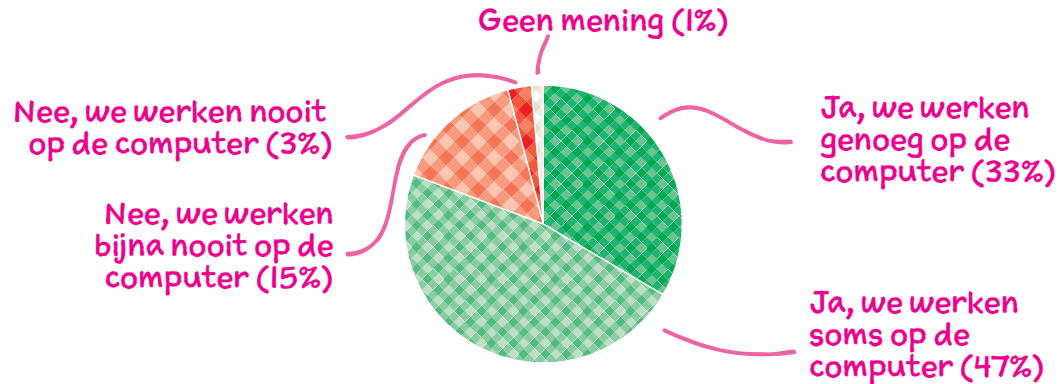

Enquete deelnemers

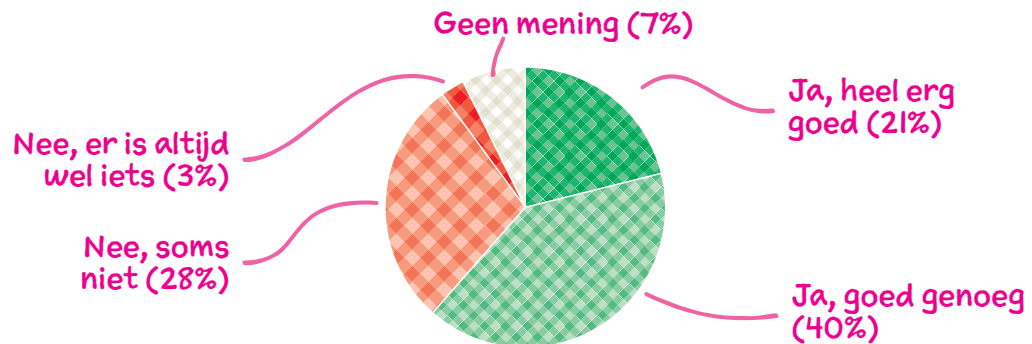
Als ik later vader of moeder ben en mijn kind naar school gaat, dan denk ik dat een lesdag er als volgt uit zou zien:

[illegible]

Vind jij dat er op school vaak wordt gewerkt met de computer?

Doet alles het goed op school? (digibord, kun je makkelijk inloggen, heb je goede WiFi)

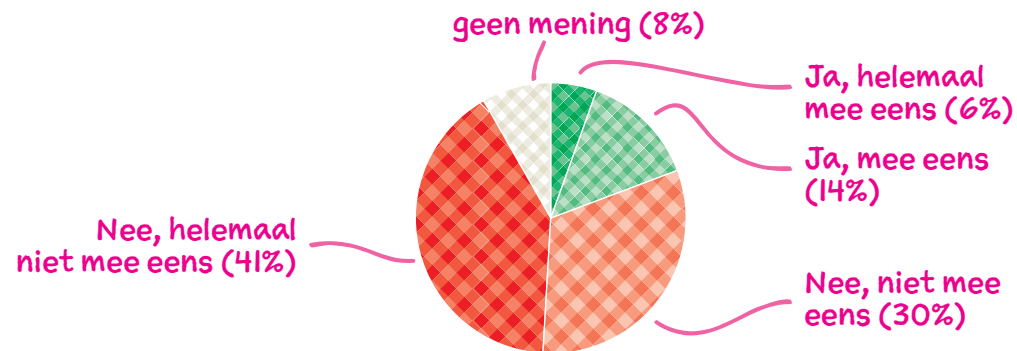
Als je een nieuwe gadget zou moeten uitvinden om school makkelijker te maken, hoe zou je die dan omschrijven?

weet
 robot
 meester
 makkelijker
 huiswerk
 leert
 goed
 mee
 werk
 dingen
 eigen
 ipad
 iedereen
 stoel
 helpt
 soort
 maken
 helpen
 app
 kinderen
 zodat
 juf
 school
 computer
 nakijk
 machine
 tablet

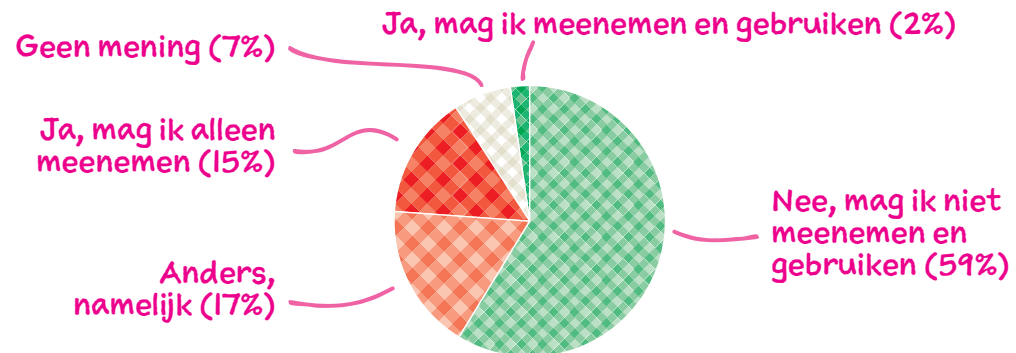
'De kind
 dan zelf
 ze leren
 meer op
 En alles
 comput

'De kinderen mogen dan zelf weten hoe ze leren. Ze gaan meer op ontdekking. En alles op de computer!'

Ik denk dat een echte meester of juf over een paar jaar wel vervangen is door een robot of een ander computerprogramma

Mag jij (als je die hebt) een mobieltje meenemen in de les en mag je die gebruiken?

Interview: 'We hebben **meer helden** nodig in het onderwijs'

In het primair onderwijs wordt uitgebreid actie gevoerd voor meer geld en meer mensen. Omdat de werkdruk te hoog is. Maar daar is Ferdinand ter Haar, bestuurder van Stichting Fluvium, Onderwijsgroep Spoenk en SPGG, het niet direct mee eens. 'Die werkdruk, daar kunnen we zelf nog heel wat aan doen.' En dat vraagt om frisse energie, durf én vertrouwen.

Vooropgesteld: Ter Haar vindt dat de mensen in het primair onderwijs fantastisch werk leveren. 'Zeker als je ziet dat ze dat vaak met beperkte middelen en tegen een beperkte vergoeding moeten doen. Maar ik denk ook dat er teveel dingen op een manier gedaan worden, die niet erg efficiënt is. En niet omdat daar een goede afweging aan ten grondslag ligt, maar omdat het nou eenmaal altijd al zo gedaan wordt.'

Bellen in de avonduren

Een voorbeeld. Ter Haar: 'Er wordt enorm veel opgeschreven over leerlingen en lessen. Het is een feit dat we te veel tijd kwijt zijn aan administratie. Iedere scheet schrijven we op, omdat het moet. Maar van wie moet dat? Geen idee. En leraren weten het vaak ook niet, als je het ze vraagt. Er wordt heel veel informatie bijgehouden terwijl niemand daarom vraagt. En volgens mij begint het daarmee: dat je jezelf telkens afvraagt, moet dit wel, heeft dit wel nut. Op een of andere manier zie je dat ergens een idee ontstaat, en dat dat vervolgens nauwelijks meer verandert. Sommige scholen hebben nog de lesroosters bij de deur van het lokaal hangen. Omdat dat moet van de Inspectie. Terwijl de Inspectie echt al tien jaar geleden heeft besloten dat *niet* meer hoeft.'

Volgens Ter Haar wordt er te weinig gekeken naar welke zaken echt zin hebben, en welke zaken niet. De oorzaak daarvan zoekt hij bij de medewerkers én de organisatie. 'In het primair onderwijs werken we bijvoorbeeld heel veel met deeltijdwerkers. Dat betekent dat er ook veel overgedragen moet worden. En je ziet dat daar zelden een efficiënt systeem voor ontwikkeld wordt. Bij een overdracht zonder bijzonderheden, zou ik zeggen: schrijf ergens op waar je gebleven bent in het rekenboekje - en klaar is Kees.'

Maar in de praktijk zie je dat er vaak 's avonds onderling gebeld wordt. Dan gaat het tien minuten over werk, twintig minuten over iets anders, en dan ben je voor je gevoel pas om half elf klaar met werk.

Dat vind ik niet handig van die medewerkers, maar óók niet van zo'n organisatie.'

Stoppen met vergaderen

'Scholen hebben zich vaak ook nog helemaal niet zo goed ingesteld op al die deeltijders. Dan zou je mensen immers ook wel de gereedschappen aanbieden om efficiënter te werken. En waarom wordt er bijna overal nog elke week uitgebreid vergaderd? Overlegjes bij de koffieautomaat zijn vaak veel effectiever. Maar als jij als jonge docent ergens nieuw binnenkomt, krijg je al gauw van de oude garde te horen: zo doen wij dat al jaren. Toen ik nog directeur was heb ik een keer gezegd: *that's it*, we vergaderen niet meer. De een is een appel aan het eten, de ander doet nakijkwerk, deze vergaderingen hebben nul zin. Regel het zelf maar. En wat gebeurde er? Er ontstond een ritme van vier, vijf vergaderingen per jaar. Op hoofdpunten. En de rest regelden we bij de koffieautomaat. Dat moet je wel durven, ook als team. Maar als je niets probeert, verandert er ook niks.'

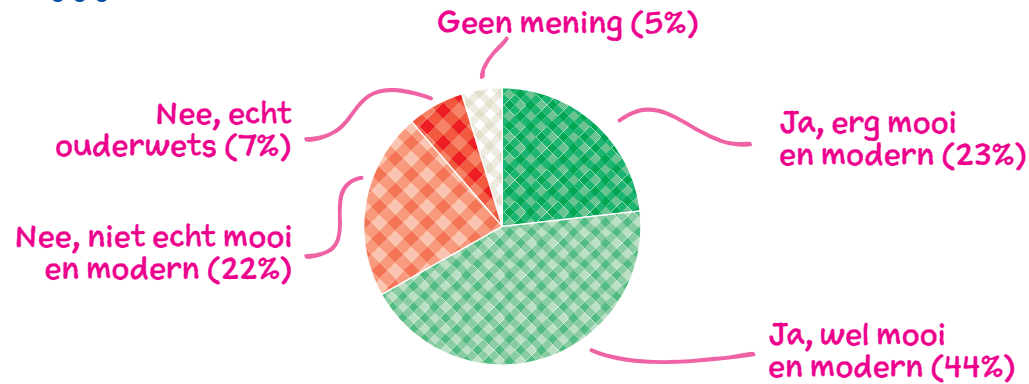
Zeiksnorren en helden

Om de ervaren werkdruk werkelijk te verlagen, moet de waaromvraag vaker worden gesteld. En mensen moeten burgerlijk ongehoorzaam durven te zijn. Leraren die directeuren en bestuurders tegenspreken, omdat ze vinden dat het geen zin heeft wat ze moeten doen. Dat zijn helden, en daar hebben we er meer van nodig. Desnoods moeten we onze eigen tegenspraak organiseren. Als wij van mensen vragen dat ze zelfbewuste professionals zijn, moeten ze ook het vertrouwen voelen dat ze mogen zeggen wat anders moet. Zodat ze niet meer constateren: dit kan zo niet, en het vervolgens accepteren. Maar zodat ze een analyse maken, en met alternatieven komen. Nu wordt er vaak geklaagd, maar hoor je maar weinig goede ideeën. Dat is zonde, want het levert het beeld op dat we allemaal zeiksnorren zijn in het PO. Terwijl we juist positiviteit, optimisme en trots uit moeten stralen.'

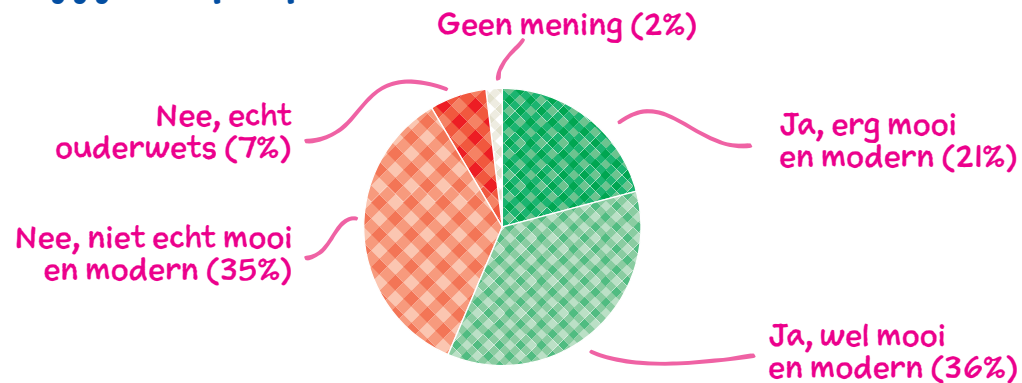

Enquete **deelnemers**

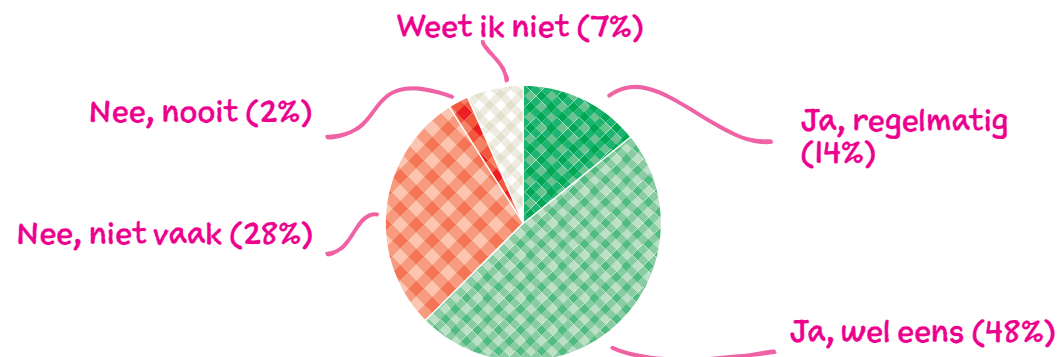
Vind jij jouw school er mooi en modern uit zien?

Vind jij jouw speelplaats er mooi en modern uit zien?

Worden er vaak klusjes gedaan in en aan de school om het mooi te maken of op te knappen?

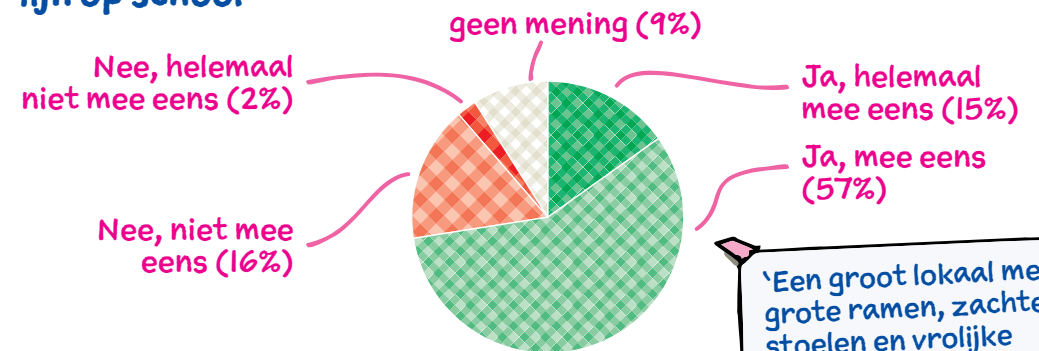
Als ik de directeur was en ik zou een klaslokaal mogen ontwerpen, dan zou ik hem als volgt omschrijven:

Als ik de directeur was en ik zou een schoolplein mogen ontwerpen, dan zou ik hem als volgt omschrijven:

Ik vind het klimaat (de temperatuur, de geur, enzo) fijn op school

'Een groot lokaal met grote ramen, zachte stoelen en vrolijke kleuren. En airco's zodat het niet zo benauwd is in onze klas.'

Interview: **'Ruimte en klimaat**, daar begint het allemaal mee'

Een glijbaan van het klaslokaal naar buiten, een klimbos op het plein: kinderen hebben avontuurlijke ideeën over de inrichting van hun school, blijkt uit de enquête. Maar wat hebben leerkrachten nodig om kinderen optimaal te laten leren? Wietse Kramer, docent van groep 7 op de 3^e van der Huchtschool in Soest: 'In de pauze moet je lekker kunnen rauzen.'

Als je kinderen vraagt wat ze willen in school, zeggen ze: bedden

'Dat roept natuurlijk meteen de vraag op: vragen we teveel van hen tijdens de lessen? Misschien wel. Slapen lijkt me in ieder geval iets voor 's nachts en thuis. Maar ik kan me van alles voorstellen bij een ontspanningsruimte, waar je lekker kunt zitten met een kapotgelezen Donald Duckje of waar je in een berg knuffels kunt duiken. Zodat je daarna fris aan de slag kunt. Opladen, rauzen en inspiratie opdoen, zijn belangrijk. Daarom ben ik er ook erg voor dat je hier en daar concrete dingen laat zien: een oude wandplaat van een bestorming van een kasteel, een opgezette uil, een nagemaakte klassieke tempel. Het hoeft niet eens bij een les te horen, als het maar nieuwsgierig maakt.'

Hoe ziet jouw ideale klaslokaal eruit?

'Dan noem ik twee dingen: ruimte en klimaat. Ik ben er verbaasd over hoe klein scholen altijd zijn. Het past allemaal precies. Het lijkt wel intensieve veehouderij. Wat zou het heerlijk zijn om gewoon de ruimte te hebben voor een instructietafel of om een keer iets staand in een kring te doen zonder dat je meteen van alles moet verschuiven en kinderen te dicht op elkaar moeten zitten. Hetzelfde geldt voor klimaat. Uit onderzoek blijkt dat frisse lucht essentieel is om te kunnen leren, maar ramen zitten vaak aan één kant van het lokaal, dus je kunt ze niet tegen elkaar open zetten. En meestal zit er zelfs een screen voor het raam omdat je anders het digibord niet kunt zien. Leerkrachten zijn kampioen in roeien met de riemen die ze hebben. Dus we verzinnen wel wat. Maar het zou veel mooier zijn als je er meteen bij de bouw van een school rekening mee houdt. Ik snap het wel, als je een school bouwt, denk je in euro's. Maar ik denk dat het ook goed is om onderwijskundige aspecten mee te laten wegen.'

Laten we eens naar de gangen in een school kijken

'Die moeten opgeruimd zijn. Gestructureerd en strak. Dat je tekeningen van de kinderen niet overal opplakt, maar even iets met wissellijsten doet. En niet ergens een oud tafeltje vandaan halen om spullen in te exposeren, maar een kast neerzetten die er ook echt voor bedoeld is. Dat geeft rust. Dat maakt dat kinderen er als ze iets in hun eigen tempo willen doen, gemakkelijker kunnen werken.'

En dat toekomstige ouders een professionele indruk van de school krijgen. Als je de gangen laat versloffen is het eerste wat ouders denken: hoe ga je dan met de rest van de dingen om?'

We gaan naar buiten, naar het plein. Hoe is dat in de ideale wereld?

'Kinderen hebben ruimte nodig om te spelen. In mijn ideale wereld is er dus in ieder geval een grasveld dat in de herfst lekker modderig wordt. En een tuin is ook ideaal. Dan bedoel ik niet een moestuin met kaartjes met de gewassen enzo. Dat zie ik als leuk onderwijs. Ik bedoel struiken waar je doorheen kunt rauzen, en waartussen je wormen kunt zoeken. Het liefst ook met een omgezaagde boom om op te klauteren. Kinderen verzinnen er wel iets mee.'

Klimmen op omgezaagde bomen, voldoet dat wel aan de veiligheidseisen?

'Ik geloof er heilig in dat kinderen hun grens opzoeken, ontdekken waar die grens ligt, en er zo mee om leren gaan. Als wij overal rubberen tegels leggen en steeds "Pas op!" roepen, raken ze dat gevoel kwijt. Dat merk ik ook in de gymlessen. We geven nu in groep 7 vallessen, omdat kinderen niet meer weten hoe ze moeten vallen. En dat is pas echt gevaarlijk.'

Kinderen gaven in het onderzoek aan dat ze wel een glijbaan van het lokaal naar buiten willen, of een klimbos.'

'Geweldig! Ideaal voor kinderen die moeilijk kunnen stilzitten. Hóp even van de glijbaan, lekker buiten de energie kwijt en weer door. Dat zou ik zelf ook doen.'

AFAS software
inspireert beter ondernemen